
Open forum

Vrijwilligers, loon naar werk?

Op 19 mei 2005 heeft het Belgische parlement het wetsontwerp betreffende de rechten van vrijwilligers goedgekeurd. Dit wetsontwerp regelt het sociaal-rechtelijke en fiscale statuut van vrijwilligers. Belangrijke bepalingen zijn die met betrekking tot de aansprakelijkheid van de vrijwilliger, de verplichte verzekering die de organisatie moet afsluiten en de onkostenvergoeding. Daarnaast wordt ook bepaald wat vrijwilligerswerk is en welke uiteringstrekkers vrijwilligerswerk mogen verrichten. Naar aanleiding van dit statuut van de vrijwilliger besloot de redactie van Over.Werk dit thema centraal te stellen in het Open Forum.

In een eerste artikel 'Vrijwilligers in Vlaanderen: wie zijn ze, wat doen ze?' gaan we op zoek naar statistieken over vrijwilligers. Al gauw blijkt dat vrijwilligers zich niet gewillig in cijfers laten vatten. Enkel de APS-survey is enigszins bruikbaar en geeft aan dat zowat 16% van de Vlamingen geregeld onbetaald vrijwilligerswerk verricht en dat gedurende ongeveer zes uur en half per week. In Europees perspectief is het aandeel Belgen dat vrijwilligerswerk verricht gemiddeld.

Marijke Steenbergen van CIVIQ (Nederland) brengt verslag uit van een Europees onderzoek naar vrijwilligerswerk en concludeert dat het onmogelijk is om cijfers en data van de Europese lidstaten onderling te vergelijken, door verschillen in definities en telmethoden. Toch zijn er belangrijke conclusies te trekken uit het onderzoek. Zo is er een zekere Europese consensus over het belang van vrijwilligerswerk en lijkt de houding van overheden ten aanzien van vrijwilligerswerk positiever te worden, hoewel een specifiek beleid gericht op het versterken en vernieuwen van vrijwillige inzet een relatief nieuw fenomeen is. Op basis van het inventariserend onderzoek worden een aantal aandachtspunten en aanbevelingen geformuleerd.

Eva Hambach van het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk, maakt een eerste voorzichtige analyse van de nieuwe wet en wel vanuit het oogpunt van het vrijwillige werkveld zelf. Het artikel verschaft gelijktijdig inzicht in de belangrijkste inhoudelijke punten van de wet. In het algemeen is er in het werkveld tevredenheid over de wet, maar toch kunnen er een aantal kanttekeningen geplaatst worden vanuit praktisch oogpunt. Daarnaast blijft er een zeker wantrouwen bestaan tegenover vrijwilligerswerk en is er nog steeds de neiging om het te koppelen aan het economische circuit en arbeidsmarktgerelateerde problemen, waardoor het nut en de meerwaarde van het vrijwilligerswerk onrecht wordt aangedaan.

Vervolgens stelt de vrijwilligersorganisatie Similes zichzelf voor. Het artikel geeft een zicht op hoe een grote vrijwilligersorganisatie zichzelf organiseert. Het laat toe om de nieuwe wet op vrijwilligerswerk te kaderen in de dagdagelijkse organisatie van vrijwilligers en laat het belang van de wet zien voor dergelijke organisaties.

Ook Lesley Hustinx van het departement Sociologie K.U. Leuven, bekritiseert de wet, maar deze keer vanuit een sociologische invalshoek. De auteur argumenteert dat de enge definitie van vrijwilligerswerk die het uitgangspunt van de nieuwe wet vormt, ons steeds minder in staat zal stellen om de veranderende vrijwilligersrealiteit te vatten. Bovendien lijkt de wet voor de uitkeringsgerechtigde vrijwilligers andere uitgangspunten te hebben, waardoor de deelname aan eigentijdse vormen van vrijwilligerswerk niet voor iedereen in gelijke mate een recht dreigt te zijn.

De laatste bijdrage komt van het kabinet van de Vlaamse minister voor Werk, Onderwijs en Vorming, en gaat dieper in op het vraagstuk van de Erkenning van Verworven Competenties in het vrijwilligerswerk. Vrijwilligers doen in hun werk een

veelheid aan kennis en vaardigheden op. Waarom niet proberen deze vaardigheden zichtbaarder te maken en er de waarde aan te geven die zij maatschappelijk verdienen? Er wordt gedacht aan EVC als een ondersteuning van het proces van persoonlijke ontwikkeling en loopbaanontwikkeling.

Mocht u na deze brok literatuur nog niet verzadigd zijn, dan kan u natuurlijk nog meer interes-

sant arbeidsmarktnieuws vinden in de rest van Over.Werk.

Maarten Tielens
Steunpunt WAV